

ВІДГУК

доктора педагогічних наук, професора, начальника кафедри (завідувача кафедри) іноземних мов факультету забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького (військова частина 9960),

Ігоря Григоровича БЛОЩИНСЬКОГО

на дисертаційну роботу Дужого Романа Володимировича на тему:

«Курсова підготовка військовослужбовців для участі в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність обраної проблематики виконаної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота Дужого Романа Володимировича «Курсова підготовка військовослужбовців для участі в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки» присвячена вирішенню актуальної й суспільно значущої наукової проблеми – модернізації системи спеціалізованої підготовки до миротворчої діяльності в умовах, коли вимоги до компетентності персоналу суттєво випередили можливості чинної системи підготовки. Робота виконана на кафедрі професійної освіти в сфері технологій та дизайну Київського національного університету технологій та дизайну під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Деркач Тетяни Михайлівни відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт університету (тема «Інноваційні технології та сучасні методи підготовки фахівців для професійної освіти», державний реєстраційний номер 0120U102353).

Дисертація виконана на належному науково-методичному рівні, відзначається логічною структурою, повнотою опрацювання джерельної бази (256 найменувань, з них 114 – іноземними мовами) та коректним поєднанням

теоретичних і емпіричних методів дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків; її загальний обсяг становить 282 сторінки (основного тексту – 250 сторінок), містить 16 таблиць і 23 рисунки.

Актуальність теми є беззаперечною. Україна бере участь у міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки (МОПМБ) з 1992 року, залучивши понад 44 000 військовослужбовців до місій ООН, НАТО, ОБСЄ та ЄС. Водночас у науково-методичній літературі досі відсутня комплексна, системно обґрунтована модель курсової підготовки до участі в МОПМБ, узгоджена з міжнародними стандартами. Виявлені автором суперечності між сучасними вимогами до фахової готовності миротворчого персоналу та застарілим змістом навчальних програм; недостатньою інтеграцією практичного досвіду, фрагментарністю нормативно-методичного забезпечення, обмеженим використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та недосконалістю інструментарію оцінювання рівня готовності – цілком реальні й потребують системного педагогічного вирішення.

Стратегічна перспектива відновлення участі України в МОПМБ після завершення збройного протистояння надає цій роботі додаткового практичного значення.

Загалом дисертація справляє позитивне враження. Вона є завершеним науковим дослідженням із чіткою концептуальною логікою, відповідністю меті, об'єкту, предмету, завданням і методам, а також достатньою теоретико-методологічною обґрунтованістю.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності у цілому

Ця дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка підтверджує наявність особистого внеску здобувача в науковий напрям педагогічних наук у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

У першому розділі наукової роботи, яку представлено для рецензування, особливо цінним, на нашу думку, є те, що дисертантом охарактеризовано курсову підготовку в системі освіти військовослужбовців, де розкрито курсову підготовку майбутніх миротворців, діючі міжнародні стандарти підготовки персоналу місій, Державні стандарти України та акцентовано увагу на проблемі практичної реалізації курсової підготовки.

В роботі детально представлено результати теоретичного і методологічного аналізу значного масиву наукової літератури з проблеми дослідження. Відзначимо як здобуток те, що дисертантом відображено в роботі проблеми практичної реалізації курсової підготовки військовослужбовців, які зумовлюється невідповідністю між сучасними вимогами міжнародної безпеки та змістом навчальних програм; обмеженням узагальнення та аналізом практичного досвіду, що ускладнює адаптацію програм до реалій професійної діяльності (виконання завдань за призначенням); обмеженням використання сучасних ІКТ, недостатня інтеграція їх у процедури аналізу та впровадження досвіду курсової підготовки, що знижує ефективність обміну знаннями та модернізації освітнього процесу; неефективністю системи відбору, комплектування та оцінки готовності військовослужбовців до участі в МОПМБ, відсутністю чітко визначених критеріїв, що відповідають сучасним вимогам професійної освіти; обмеженістю нормативно-правових документів та методичних рекомендацій, що не завжди дозволяє інтегрувати найкращі міжнародні практики; відсутністю комплексних програм психологічної підготовки та створення ефективної системи реабілітації для військовослужбовців, що беруть участь у МОПМБ та негативно впливає на загальну професійну готовність.

Позитивним моментом є те, що дисертант також ураховує в дослідженні як досвід підготовки військовослужбовців України для участі в МОПМБ, так і досвід провідних країн світу. Окрім цього представлено структуру проблемного поля вивчення і впровадження досвіду підготовки національного персоналу ЗСУ до виконання завдань за призначенням (стор.70). На цій основі

Дужий Р.В. окреслює першочергові завдання, що стоять перед вивченням досвіду курсової підготовки національного персоналу на сучасному етапі.

Відзначимо як позитивний аспект узагальнення автора щодо сутності та системних рис сучасних воєнних конфліктів. Дослідник розглядає цей феномен в рамках типів сучасних воєнних конфліктів, трансформації політики миротворчості міжнародних безпекових організацій та типів міжнародних місій.

У **другому розділі** дисертантом сформульовано основні положення моделі системи курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ та представлено організований комплекс заходів, спрямований на формування знань, умінь і навичок, необхідних для успішного виконання службових завдань. Виходячи з цього, здобувач розкрив ключові елементи цієї моделі, а саме: мета підготовки, яка полягає у формуванні компетентностей військовослужбовців та їх готовності до участі в МОПМБ; методологічні підходи та принципи підготовки; мега-, макро-, мезо- та мікрофактори, що формують зміст; безпосередньо зміст підготовки, який визначений у відповідності до міжнародних та національних стандартів; навчально-методичне забезпечення теоретичної та практичної складових; форми, методи і засоби навчання; організаційно-педагогічні умови здійснення підготовки; компоненти готовності (когнітивний, ціннісно-мотиваційний, діяльнісний та рефлексійний); критерії перевірки результатів підготовки.

Важливим фактом є те, що у результаті аналізу встановлено, що чинні стандарти вищої освіти та професійні стандарти не містять єдиної узгодженої класифікації компетентностей військовослужбовців до участі МОПМБ, що зумовлює необхідність їх систематизації. Позитивним є те, що дисертантом визначено та обґрунтовано структуру компетентностей, що мають бути сформовані у випускників курсової підготовки для участі в МОПМБ. Виокремлено загальні компетентності як основу професійного становлення, ключові, професійні та фахові компетентності військовослужбовців, що

відображають специфіку військової діяльності, а також спеціальні компетентності, необхідні для ефективної участі в різних МОПМБ.

Вагомим науковим здобутком дослідника, на нашу думку, є обґрунтовані дефініції, структура та три рівні сформованості готовності військовослужбовців ЗСУ до участі в МОПМБ. Готовність військовослужбовців до участі в МОПМБ визначено автором як складне динамічне утворення, яке включає не тільки професійні знання і навички, а й мотиваційно-цільову, когнітивно-пізнавальну та комунікативно-самооцінну складові; включає особистісну та військово-професійну частини, створює комплексний підхід до процесу підготовки та враховує психологічні якості та практичні уміння.

Вважаємо значним досягненням дослідника розроблений проєкт стандарту курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ, який охоплює опанування військової термінології за стандартами НАТО та ООН, та підготовку військового спостерігача ООН, офіцера багатонаціонального штабу, офіцера штабу та офіцера зв'язку ООН, офіцера з логістики в МОПМБ, офіцера авіаційного радіообміну екіпажів повітряних суден. Впроваджено систему критеріїв та рівнів сформованості готовності для об'єктивного оцінювання результатів підготовки. Визначення низького, середнього та високого рівнів з чіткими індикаторами є основою для подальшого вдосконалення програм підготовки.

У **третьому розділі** дисертації Дужий Р.В. розкрив зв'язок між стилями навчання військовослужбовців ЗСУ та результатами опанування англійської мови в процесі курсової підготовки, довів відсутність кореляцій між офіцерськими званнями, вхідним рівнем мовної підготовки та навчальними перевагами слухачів за наявності сильних кореляцій між окремими мовними показниками.

Автором було виявлено низький рівень сформованості мовленнєвих умінь на початку навчання та обмежену ефективність курсової підготовки щодо розвитку аудіювання й говоріння. За результатами кластерного аналізу

визначено два типи слухачів за рівнем мовної підготовки, головним диференціювальним чинником яких є аудіювання. Розроблено модель системи курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ, що ґрунтується на модульно-сценарному та компетентнісно орієнтованому підходах і поєднує симуляційні методи навчання з методами розвитку лідерства, стресостійкості, етичної та міжкультурної компетентності. Застосування комплексу сучасних методів (Scenario-Based Training, TDG, AAR, CPX, FTX, JX, рольові та інцидентні методи) у поєднанні з цифровими інструментами оцінювання забезпечує формування операційних компетентностей і готовності до діяльності в багатонаціональному середовищі відповідно до підходів НАТО та ООН.

Відзначимо, що Методикою Felder-Soloman встановлено домінування активного, сенситивного, візуального та послідовного стилів навчання у слухачів курсів. Доведено кореляцію навчальних переваг з прогресом у видах мовленнєвої діяльності та обґрунтовано доцільність використання стилів навчання як групових характеристик для оптимізації методів мовної підготовки військовослужбовців у межах компетентнісного та доказового підходів.

Розроблено інструментарій для оцінювання рівня сформованості базових і професійних компетентностей військовослужбовців у процесі підготовки до участі в МОПМБ, а його випробування підтвердило високу надійність і придатність для практичного використання. Найвищі результати спостерігалися у військовій компетентності та психологічній стійкості, тоді як комунікативні навички та лідерські здібності потребують подальшого розвитку, що визначає напрям удосконалення підготовки.

Визначено організаційно-педагогічні умови ефективного впровадження оптимізованої моделі, зокрема цільову підготовку викладачів за програмами Train-the-Trainers, міжвідомчу координацію та систему моніторингу якості підготовки. Реалізація зазначених умов забезпечує перехід від формального засвоєння знань до розвитку операційних, поведінкових і комунікативних

компетентностей, необхідних для ефективної участі військовослужбовців в МОПМБ.

Дисертант, доводить, що результати експериментальної перевірки засвідчили, що розроблена модель системи курсової підготовки військовослужбовців до участі у міжнародних операціях з підтримки миру і безпеки є науково обґрунтованою, практично ефективною та здатною забезпечити комплексне формування професійної готовності персоналу до діяльності в багатонаціональному операційному середовищі. Її результативність проявляється у розвитку не лише професійних знань і вмінь, а й операційних, поведінкових, лідерських, міжкультурних та етичних компетентностей, які визначають успішність виконання завдань у міжнародних операціях. Досягнення зазначених результатів можливе виключно за умов системного, цілісного та методично узгодженого впровадження розробленої моделі. Фрагментарне застосування окремих методів або ізольоване оновлення змісту навчання не забезпечує необхідного педагогічного ефекту. Ефективність системи зумовлюється інтеграцією її змістових, методичних, організаційних і кадрових компонентів у межах єдиного освітнього середовища.

Дослідження Дужого Р.В. набуває особливого практичного спрямування завдяки конкретизації заходів щодо впровадження рекомендацій, які орієнтовані на приведення системи підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ у відповідність до сучасних вимог НАТО та ООН і передбачають реалізацію двох взаємопов'язаних напрямів: розроблення та впровадження навчально-методичного комплексу; упровадження розроблених методик, як основи компетентісно орієнтованого освітнього процесу. Впровадження розроблених методик у систему підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ забезпечує перехід від інформаційно репродуктивного навчання до компетентісно орієнтованої, діяльнісної та ситуаційної моделі підготовки. Методики функціонують як взаємопов'язані елементи цілісної педагогічної

системи, що відтворює реальні умови багатонаціональних операцій і сприяє формуванню операційного мислення та адаптивної поведінки.

Також значним досягненням дослідника є розроблений навчально-методичний комплекс, який виконує системоутворювальну функцію оптимізованої моделі, забезпечуючи узгодженість цілей, змісту, методів, організаційних форм і засобів оцінювання, що є необхідною умовою сталості та відтворюваності результатів підготовки. Модульна структура навчально-методичного комплексу у поєднанні зі сценарним моделюванням забезпечує поетапне формування операційної готовності, інтеграцію теоретичних знань і практичних дій та наближення освітнього процесу до реальних умов міжнародних операцій. Особливу методичну цінність також відіграє багаторівнева система сценаріїв, кейсів і симуляцій, яка створює умови для розвитку ситуаційної обізнаності, аналітичного мислення та здатності до прийняття рішень у складному й динамічному операційному середовищі. Інтеграція цифрових інструментів, уніфікованих засобів оцінювання, матеріалів з розвитку лідерства, командної взаємодії, етичної та правової компетентності, а також наявність методичних рекомендацій для інструкторів і механізмів міжвідомчої координації забезпечують комплексний, адаптивний і стандартизований характер підготовки.

Отже, автору вдалося розробити оригінальну, деталізовану систему кількісних критеріїв, показників і рівнів сформованості готовності військовослужбовців до участі в МОПМБ. Запропонована система охоплює 17 взаємопов'язаних критеріїв – від когнітивного та мотиваційного до критеріїв оцінювання цивільно-військового співробітництва (CIMIC), логістичного забезпечення та медійної взаємодії. Кількісні порогові значення для трьох рівнів готовності (низький – до 49 балів, середній – 50-84 балів, високий – 85-100 балів) забезпечують об'єктивну діагностику результатів підготовки. Це є вагомим внеском у педагогічне вимірювання у сфері спеціалізованої військової освіти.

Слід особливо відзначити такі сильні сторони дисертації:

- ґрунтовний методологічний апарат дослідження – чітко сформульовані об'єкт, предмет, мета, гіпотеза та завдання дослідження, що логічно узгоджені між собою та з одержаними результатами;
- коректне застосування комплексу статистичних методів обробки емпіричних даних (дескриптивна статистика, кореляційний аналіз, тест Колмогорова-Смирнова, дисперсійний аналіз ANOVA, коефіцієнт α -Кронбаха, непараметричні U-тест Манна-Уїтні та H-тест Крускала-Уолліса, факторний аналіз методом головних компонент із Varimax-обертанням, двоетапний кластерний аналіз) із використанням пакета SPSS, що суттєво підвищує достовірність одержаних висновків;
- використання валідизованого міжнародного інструментарію (Index of Learning Styles) для діагностики навчальних стилів слухачів та стандартизованого мовного тестування за шкалою NATO STANAG 6001, що забезпечує сумісність результатів дослідження з міжнародною практикою;
- науково обґрунтовану двокомпонентну структуру готовності військовослужбовців (особистісна та військово-професійна складові), розкриті через когнітивний, ціннісно-мотиваційний, діяльнісний і рефлексійний компоненти;
- розроблений проєкт освітнього стандарту курсової підготовки та класифікацію компетентностей (ключові, професійні, фахові, спеціальні), що диференціює вимоги до підготовки фахівців різних напрямів миротворчої діяльності – від офіцерів багатонаціональних штабів до офіцерів логістики та авіаційного радіообміну;
- вагоме практичне значення результатів: розроблені авторські навчальні програми, навчально-методичні матеріали, діагностичний інструментарій та система оцінювання компетентностей впроваджено в освітній процес чотирьох установ – Національної академії внутрішніх справ, Центру з питань захисту цивільного населення в умовах конфлікту, Національної академії

сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та Національного університету оборони України, що підтверджено відповідними актами впровадження;

- належний рівень апробації та оприлюднення результатів: основні положення дисертації висвітлено у 18 публікаціях, із яких 9 відображають основні результати дослідження (7 статей у фахових виданнях категорії «Б» за спеціальністю 015 та 2 статті в журналах, що індексуються в науко-метричній базі Scopus), а апробацію матеріалів засвідчують 9 доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях упродовж 2022-2025 років.

Заслужовує на увагу й те, що автором послідовно реалізовано логіку дослідження від констатації протиріч у наявній системі підготовки (розділ 1) через розроблення моделі та діагностичного інструментарію (розділ 2) до експериментальної перевірки й практичних рекомендацій щодо впровадження (розділ 3), що свідчить про цілісність і завершеність наукового пошуку.

Наукова новизна та достовірність наукових положень, обґрунтованих за результатами

Наукова новизна полягає в тому, що вперше для системи курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки, яка органічно інтегрує шість взаємопов'язаних компонентів: концептуально-цільовий, змістовий, процесуальний, організаційний, результативний та ресурсний. Модель побудована на засадах компетентнісного, діяльнісного та міжнародно-стандартизованого підходів і дозволяє розглядати курсову підготовку як цілісну педагогічну систему, а не як розрізнену сукупність навчальних заходів. Наявність чіткої структурно-функціональної схеми, що відображає взаємозв'язки між елементами моделі та послідовність етапів підготовки, є безперечною науковою перевагою роботи. Також визначено та систематизовано чинники, які детермінують якість та результативність курсової підготовки до

миротворчої діяльності; розроблено систему кількісних критеріїв та показників оцінювання рівня сформованості готовності військовослужбовців до участі в МОПМБ, що забезпечує можливість об'єктивної діагностики результатів підготовки; розроблено науково обґрунтовану класифікацію ресурсів і методів курсової підготовки, що є найбільш прийнятними для формування складових готовності.

Удосконалено методику курсової підготовки військовослужбовців шляхом: розробки проекту освітнього стандарту курсової підготовки для участі в МОПМБ; розробки таксономії результатів підготовки відповідно до структури професійної готовності та класифікації необхідних компетентностей; створення системи оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей на основі визначених критеріїв та рівнів; впровадження підходів до добору змісту, методів і ресурсів навчання з урахуванням пізнавальних стилів військовослужбовців; конкретизації змісту понять «курсозна підготовка», «професійні компетентності військовослужбовців», «готовність до участі в МОПМБ»; уточнення класифікації інтерактивних методів навчання з урахуванням специфіки миротворчої діяльності. Набули подальшого розвитку методи емпіричного та педагогічного дослідження в частині розробки опитувальників для визначення рівня сформованості готовності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Високо оцінюючи дисертаційну роботу загалом, водночас слід висловити низку зауважень дискусійного й рекомендаційного характеру, які не знижують наукової цінності дослідження, але можуть бути враховані автором у подальшій науковій роботі та під час публічного захисту.

1. Розділ 1, присвячений аналізу сучасних воєнних конфліктів і трансформації міжнародної миротворчої діяльності, є змістовним, проте подекуди має виразно політологічний і безпековий, а не суто педагогічний характер; стислий перехідний підрозділ, що чіткіше окреслює, як саме

геополітичний аналіз трансформується в педагогічні висновки та вимоги до змісту підготовки, додатково підсилив би логічну єдність розділу з наступними частинами роботи.

2. У пункті «Практичне значення дисертаційного дослідження» автор зазначає, що воно полягає у розробленні моделі системи курсової підготовки військовослужбовців для участі в МОПМБ, та результати дослідження реалізовано через розроблення авторських навчальних програм, навчально-методичних і науково-методичних матеріалів, діагностичного інструментарію та системи оцінювання компетентностей. Цей пункт потребує конкретизації, що саме було розроблено та впроваджено, які конкретно навчально-методичні і науково-методичні матеріали, курси тощо.

3. Представляє інтерес зміст авторської структурно-функціональної моделі системи курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ. Можна лише висловити побажання щодо необхідності включення до її структури суб'єктів освітнього процесу, елементів моніторингу та забезпечення якості підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ, а також особливостей корегування результативного блоку у випадку, коли очікуваний результат не повною мірою відповідає меті. Вочевидь, також в цій моделі бракує суб'єктного блоку, який, власне, й мав би реалізувати цю модель. Крім того, у висновках до третього розділу автор зазначає на стор. 219 «Визначальну роль у реалізації методик відіграє інструктор як фасилітатор і модератор освітнього процесу, що зумовлює необхідність цільової підготовки та неперервного професійного розвитку інструкторського складу». На нашу думку, до цього блоку варто було б включити викладачів (інструкторів) тощо, які відіграють важливу роль у освітньому процесі.

4. У третьому розділі дисертації стор. 188 обґрунтовано 3.7 організаційно-педагогічні умови формування готовності військовослужбовців до участі в МОПМБ. Логічніше було б детально представити їх раніше,

наприклад, в Моделі системи курсової підготовки військовослужбовців для участі в МОПМБ (розділ 2), оскільки вони є невід'ємним її елементом.

5. Перевірка надійності розробленого опитувальника для оцінювання рівня сформованості компетентностей (коефіцієнт α -Кронбаха) здійснена на вибірці лише з 22 респондентів, а попереднє пілотне тестування формулювань – на вибірці з 5 осіб. Хоча отримані значення коефіцієнта (переважно $\alpha \geq 0,7$) формально підтверджують прийнятну внутрішню узгодженість методики, бажано було б обґрунтувати в тексті дисертації, чому саме такий обсяг вибірки визнано достатнім для психометричної валідизації інструментарію, та окреслити перспективи його перевірки на більшій вибірці.

6. Деякі статистичні процедури – зокрема факторний аналіз методом головних компонент із Varimax-обертанням та двоетапний кластерний аналіз – застосовано до вибірки помірного обсягу (139 осіб) з подальшим поділом на підгрупи за званням, рівнем володіння мовою та стилем навчання, що зменшує чисельність окремих підгруп. Бажано було б у тексті дисертації прямо вказати на обмеження статистичної потужності для найменш чисельних підгруп і пояснити, якою мірою це враховано під час інтерпретації результатів.

7. У підрозділі «Структура та обсяг дисертації» зазначено, що робота містить три додатки, тоді як у змісті та основному тексті фігурують додатки А, Б, В і Г (зокрема, додаток В представлено у двох частинах – В1 та В2). Це технічна неузгодженість (є технічний недолік).

8. Понятійно-категоріальний апарат дослідження (компетентнісний підхід, структурно-функціональне моделювання, критеріально-рівнева діагностика готовності) спирається на усталені в загальній і військовій педагогіці підходи; новизна дисертації полягає передусім у їх системній адаптації до специфічного об'єкта – курсової підготовки до МОПМБ, а не у розробленні принципово нового теоретико-методологічного апарату. Це не є недоліком як таким, однак точніше розмежування того, що є власне новим результатом, а що

– застосуванням відомих підходів до нового предметного поля, посилило б чіткість викладу наукової новизни.

До недоліків роботи слід віднести також окремі термінологічні неточності та стилістичні повторення в тексті, наявність яких, утім, є типовою для дисертаційних робіт такого обсягу і не впливає на загальну наукову та практичну цінність здобутих результатів.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Дужого Романа Володимировича «Курсова підготовка військовослужбовців для участі в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки» є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальну наукову задачу – розроблення, теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка моделі системи курсової підготовки військовослужбовців до участі в МОПМБ. Робота характеризується чіткою постановкою мети та завдань, достатньою теоретико-методологічною обґрунтованістю, відповідністю методів дослідження меті та завданням, а також змістовністю практичних результатів, підтверджених актами впровадження.

За актуальністю, глибиною наукових досліджень, рівнем наукової новизни та практичного значення дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор Дужий Р.В., заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», зокрема за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

На підставі викладеного вважаю, що автор дисертаційної роботи – Дужий Роман Володимирович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент,

доктор педагогічних наук, професор,

начальник кафедри (завідувач кафедри) іноземних мов

факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

Національної академії Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького (військова частина 9960)

полковник

Ігор БЛОЩИНСЬКИЙ

